

Projektplan

Projektets namn:	Samverkan kring föräldrastöd i Sjuhärad/Södra Älvsborg
Organisation:	Sjuhärads kommunalförbund
Uppdragsgivare:	Statens Folkhälsoinstitut
Projektledare:	Malin Gunnarsson och Johan Norbelie

Inledning

Regeringen ser med oro på att den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar. Den grundläggande resursen för barns utveckling är föräldrars kompetens och föräldraskapet. För att förbättra möjligheterna för alla föräldrar att kunna ge sina barn en trygg och bra uppväxt har regeringen tagit fram en strategi för ett utvecklat föräldrastöd "Nationell strategi för ett utvecklat föräldrastöd – En vinst för alla".

Regeringen gav våren 2009 Statens Folkhälsoinstitut uppdraget att fördela 70 miljoner kronor i stimulansbidrag till ett urval kommuner som i samarbete med andra aktörer samt forskningslärosäte ska utveckla föräldrastödet i enlighet med strategins mål och delmål och dess definition av föräldrastöd.

Sjuhärads kommunalförbund beviljades medel att genomföra ett projekt under perioden 2010 - 2012-03-15. Samverkande parter är kommunerna Alingsås, Bollebygd, Borås, Herrljunga, Lerum, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda, hälso- och sjukvården samt Göteborgs universitet.

Bakgrund

Delregionen Sjuhärad/Södra Älvsborg utgörs av tio kommuner – Alingsås, Bollebygd, Borås, Herrljunga, Lerum, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Kommunerna är mycket olika avseende storlek, struktur och befolkningssammansättning. Ungefär hälften av kommunerna är små, med ca 10 000 invånare, och Borås är avgjort störst med drygt 100 000 invånare. Flera av kommunerna ligger inom pendlingsavstånd till Göteborg, vilket bl.a. återspeglas i att där finns en hög andel barnfamiljer. Andra kommuner präglas av småindustri och i så gott som samtliga kommuner utgör en större del av ytan glesbygd med lantbruksnäring och många småsamhällen. Kommunerna har flerårig erfarenhet av nära samverkan med varandra och med hälso- och sjukvården gällande befolkningens psykiska hälsa. Kommunernas socialtjänst, skola och regionens primärvård och psykiatri har sedan 2005 samverkan kring barn med psykosocial problematik inom ramen för VästBus. Inom ramen för Miltonprojekten enades samma parter om nya projekt gällande bl.a. föräldrautbildning - COPE som ett generellt erbjudande till föräldrar och De Otroliga Åren för

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

föräldrar till barn med specifika behov. Inom flera kommuner finns etablerade familjecentraler.

I de tio kommunerna finns mer eller mindre utvecklad samverkan mellan olika kommunala förvaltningar, primärvård, BUP, kyrkan, ideella sektorn. Det sker lokalt i kommunerna en rad olika föräldrastödsaktiviteter, generella och specifika, i myndigheters regi eller på ideell basis.

Ansvariga politiker i Sjuhärad/Södra Älvsborg, representerande kommunledningar, ansvariga facknämnder och regionens hälso- och sjukvårdsnämnder och utförarstyrelsen, uttryckte våren 2009 sin ambition om fortsatt och utökad samverkan och samordning av föräldrastöd i området med syfte att säkra en permanent och samordnad föräldrastödsverksamhet inom och mellan kommuner. Man ser inom regionen stora vinster med samverkan på olika nivåer för att kunna erbjuda ett samlat, heltäckande, differentierat och evidensbaserat utbud av föräldrautbildningsaktiviteter.

Syfte

Den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar. Den viktigaste resursen för barns utveckling är föräldrars kompetens och föräldraskapet. Genom att stärka föräldraskapet och förbättra samspelet i familjen gynnas en positiv utveckling hos barnet, och förebygger att barn och unga utvecklar psykisk ohälsa och normbrytande beteende. Föräldrar ska ges goda verktyg att fostra sina barn.

Huvudmål

- Det ska finnas en röd tråd i föräldrastödet i Sjuhärad/Södra Älvsborg.
- Det generella föräldrastödet omfattar ett sammanhållet stöd och utbildningsutbud från graviditet tills dess att barnet blir vuxet.
- Samsyn, gemensam kunskapsbas samt samstämmt budskap från huvudmännen.
- Samverkan ska ske över huvudmannaskapsgränser för att hinder till följd av gränserna ska elimineras, t.ex. inom familjecentraler eller annan samverkan.
- Samverkan över kommungränser i syfte att dels kunna erbjuda ett brett och kontinuerligt föräldrastöd och dels för att nyttja resurserna på bästa sätt.
- Föräldrar erbjuds ett brett, differentierat och evidensbaserat föräldrastödsutbud utifrån sitt och sina barns individuella behov.
- Föräldrar erbjuds stöd i sin parrelation.
- Föräldrastöd erbjuds på fler och/eller okonventionella arenor för att nå fler föräldrar t.ex. i arbetsliv och inom idrottsrörelse.
- Fler aktörer engageras i utförandet av föräldrautbildningar för att öka mångfalden och nå fler föräldrar.
- Föräldrastödet utformas så att det är attraktivt och tillgängligt för både mammor och pappor samt för föräldrar med olika etniska bakgrund.
- Utöver det generella stödet, erbjuds som komplement riktad hjälp till särskilt utsatta familjer.

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

Delmål

Delmål 1: *Det ska finnas ett sammanhållet stöd och utbildningsutbud från graviditet till dess att barnet blir vuxet.*

Luckor i föräldrastödsutbudet ska täppas till. Enligt en åldersindelad trappstegsmodell ska det finnas minst en insats på varje trappsteg.

- Ta fram förslag på metoder för föräldrastöd från 18 mån till tre alt. fem år och implementera dessa.
- Ta fram förslag på föräldrastödjande mötesmetoder inom förskola/skola och implementera dessa.

Delmål 2: *Föräldrastödssamordnare.*

Föräldrastöd är ett ansvar som åligger flera aktörer. För att nå samsyn, samordna insatserna och för att det för föräldrarna ska vara tydligt att det erbjuds stöd genom barnets hela uppväxt måste det finnas en funktion för detta i kommunerna. Målet är att det ska finnas en sådan funktion i varje kommun. Målet är även att det ska tydliggöras en sådan funktion även inom hälso- och sjukvården för att garantera kommunernas och sjukvårdens framtida samverkan och samstämmiga budskap runt föräldrastöd.

- Lägga förslag för direktionen att besluta om att tillsätta föräldrastödssamordnare i kommunerna.
- Lägga förslag för direktionen om vad som ingår i en föräldrastödssamordnares uppgifter.
- Föra diskussion med hälso- och sjukvårdsnämnden om att inrätta en föräldrastödssamordnare.

Delmål 3: *Strukturerat samarbete mellan lokala aktörer.*

Utifrån kommunerna egna lokala förutsättningar finns olika aktörer och möjligheter till föräldrastöd. För att utveckla föräldrastödet krävs samverkan och samarbete mellan dessa lokala aktörer. Målet är att det ska finnas en lokal samverkansgrupp som gemensamt arbetar för och utvecklar ett samlat föräldrastödsutbud.

- Bilda lokala arbetsgrupper eller samrådsgrupper där representanter från olika kommunala förvaltningar ingår liksom övriga aktörer och huvudmän.

Delmål 4: *Projektet och projektledningen som stöd till kommunerna i föräldrastödsarbetet.*

Genom samsyn och samverkan kan föräldrastödet i kommunerna differentieras och effektiviseras. Genom samverkan säkras också arbetet för en gemensam kunskapsbas och ett samstämmigt budskap från huvudmännen. Att arbeta övergripande på högsta politiska och beslutande nivå gynnar kommunernas enskilda arbete.

- Formulera en gemensam modell och en definition för kommunernas föräldrastödsarbete.

Delmål 5: *Tydlig information och marknadsföring av föräldrastödsutbudet och föräldrastödsaktörer.*

Aktiviteter, aktörer och föräldrastöd finns redan i stor utsträckning i kommunerna men är i många fall otydligt och spretigt, i värsta fall okänt. Även mellan föräldrastödsaktörerna kan

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

kunskaper spreta om vilka andra insatser och aktörer som finns. Oavsett *hur* är målet tydlig information till föräldrarna om vad som erbjuds och var man kan få stöd och hjälp.

- Samlad information om föräldrastödsutbud på kommunernas hemsida.
- Utredda hur behoven av marknadsföring ser ut och verka för att målet nås genom olika metoder.

Delmål 6: *Utöka utbudet av och skapa fler arenor och mötesplatser för föräldrar.*

Projektet innebär möjlighet att iscensätta och prova ett antal nya metoder för kommunerna att erbjuda föräldrastöd med syfte att bredda föräldrastödet.

- Projektledningen har handlingsfrihet att stötta enskilda kommuners projekt, enskilt eller i samverkan med andra.

Delmål 7: *Forskningskoordination.*

Forskningen ingår som en del i projektet. Forskningsanknytning var dessutom en förutsättning för ett erhålla projektmedel. Att detta samordnas är en nödvändighet för kommunerna.

Avgränsningar för projektledningen

Avgränsningar för projektledningen gäller det arbete som definieras som riktat stöd till särskilt utsatta/utvalda/behövande föräldrar eller barn. Detta är föräldrastödsarbete men ingår i kommunernas ordinarie arbete.

Utveckla och pröva webbaserat föräldrastöd är inte ett prioriterat arbetsområde dels utifrån att detta är en mer nationell angelägenhet och kommunerna inväntar Statens Folkhälsoinstituts arbete i denna fråga, och dels att det redan finns flera aktörer som erbjuder stöd via Internet.

Projektorganisation, roller och ansvarsfördelning

För att genomföra arbetet har en projektorganisation bildats med styrgrupp och projektgrupp. Båda gruppernas medlemmar har utsetts av respektive kommuner och sjukvården och består av representanter från utbildningsförvaltningar, kultur- och fritidsförvaltningar, socialförvaltningar, folkhälsoenheter, mödra- och barnhälsovård samt barn- och ungdomspsykiatri.

Varje ansvarig deltagare i styrgrupp och projektgrupp förankrar projektets arbete, inriktning och förslag i respektive kommun/organisation. Målgrupper i detta arbete är politiker, chefer, tjänstemän för berörda förvaltningar samt personal i kommunen som kommer i kontakt med föräldrar i sitt arbete, personal inom primärvård, inom föreningslivet, ideella organisationer, studieförbund och samfund.

Politisk beredning och direktion:

Sjuhärads kommunalförbunds beredningsgrupp för sociala frågor ansvarar för den politiska beredningen i direktionen. Direktionen för Sjuhärads kommunalförbund skall vid behov informeras om projektet. I den mån genomförandet av projektets delar kräver ställningstagande och beslut kommer detta att redovisas för direktionen och överlämnas för ställningstagande i kommunerna.

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

Styrgrupp:

I styrgruppen ingår utsedda förvaltningschefer/verksamhetschefer/samordnare från de flesta av kommunalförbundets medlemskommuner, representanter från hälso- och sjukvården samt en tjänsteman från Sjuhärads kommunalförbund som också är ordförande i styrgruppen.

Styrgruppen fastställer direktiv och beslutar om projektets mål, ramar, tidsplan och budget i dialog med projektledningen. Styrgruppen ger anvisningar om inriktning till projektgruppen och behandlar dess förslag. Styrgruppens representanter har också till uppgift att förankra projektets arbete i nätverksmöten med huvudmännens övriga förvaltningschefer och verksamhetschefer.

Projektgrupp:

I projektgruppen ingår utsedda personer från varje medlemskommun och centralt utsedda personer för hälso- och sjukvården.

Projektgruppsdeltagarna är representanter från olika verksamhetsområden och är aktiva deltagare i projektet och som tillsammans med projektledningen lägger förslag på nya metoder, verksamheter, utbildningar etc.

Projektledning:

TVå tjänstemän från Sjuhärads kommunalförbund.

Projektledarna ansvarar för projektets åtaganden. I projektledningens arbetsuppgifter ingår att leda projektgruppen och förvalta projektets syfte och mål. Projektledarna förmedlar även information mellan styrgrupp och projektgrupp och till uppdragsgivaren. Projektledningen, med stöd av beredningsansvarig tjänsteman på kommunalförbundet, har också till uppgift att med regelbundenhet redovisa projektets utveckling till beredningsgruppen för social välfärd och hälsa. Projektledningen ansvarar också för kopplingar till omvärlden, andra projekt och nätverk.

Omvärldskontakter

Totalt finns tio FHI-stödda projekt i Sverige varav tre i VG-regionen. Ett genomförs av Tjörns kommun och ett av Uddevalla kommun. En del frågeställningar är gemensamma för samtliga projekt, ex. informationsspridning på nätet och olika typer av webblösningar samt att använda skolan som bas för föräldrastöd och mötesplats.

Länsstyrelsen är och har varit en aktiv part i olika typer av föräldrastödssatsningar runt om i länet och följer kontinuerligt upp resultat och lärdomar inom projektiden.

Det finns ett stort politiskt intresse för den här satsningen som är relativt unik i sitt slag, både kring innehåll och metod för genomförandet. Statens Folkhälsoinstitut är intresserade av att följa implementeringsprocessen av den nationella strategin men också hur kommunerna och forskningslärosätena tillsammans hittar samverkansformer eftersom en utlysning av medel av detta slag tvingar fram överenskommelse mellan praktiker och forskare.

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

Tidsplan

Pågår under 2010-2011. Projektet slutrapporteras till FHI senast 15 mars 2012.

Aktivitet	Tid	Ansvarig
Projektledare anställs	Maj 2010	Beredningsansv. tjänsteman Sjuhärads kommunalförbund
Styrgrupp	Utses våren 2010 Konstituerande möte maj Mötestider kontinuerligt. Inledningsvis var 4:e vecka, därefter var 8:e vecka	Beredningsansv. tjänsteman Sjuhärads kommunalförbund Projektledning
Projektgrupp	Utses våren 2010 Konstituerande möte augusti Mötestider kontinuerligt var 4:e vecka	Projektledning
Utforskande kommunbesök	Augusti-oktober 2010 sedan ytterligare en gång/termin	Projektledning Kommunerna
Uppstartskonferens heldag	15/10 2010	Projektledning
Uppföljningskonferens halvdag	April 2011	Projektledning
Direktionsmöte	8/10 2010	Beredningsansv. tjänsteman Sjuhärads kommunalförbund Projektledning
Beredningsgrupp för social välfärd och hälsa	21/10 2010	Beredningsansv. tjänsteman Sjuhärads kommunalförbund Projektledning
Projektplan	December 2010	Styrgrupp Projektledning
Kommunikationsplan	Jan-feb 2011	Styrgrupp Projektgrupp Projektledning
Rekvisition av "lokal pott"	Inlämnas senast 2010-12-01	Kommunerna
Forskningsanknytning –	Sker kontinuerligt	Seniora forskare samt doktorand, GU Projektledning
Forskning: Baslinjemätning föräldrintervju	Maj-november 2010	Seniora forskare samt doktorand, GU Projektledning
Forskning: Uppföljning föräldrintervju	Hösten 2011	Seniora forskare samt doktorand, GU
Aktivitet	Tid	Ansvarig
Statens folkhälsoinstitut – kontakter	15/9 2010 Uppföljning kontinuerligt skriftligt och muntligt	Projektledning
Dialogforum		
Omvärldskontakter	Sker kontinuerligt	Projektledning

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

Media	Kontinuerligt	Projektledning
Länsstyrelsekontakter	25/8, sker därefter	Projektledning
Möte	kontinuerligt	
Dialogforum	Våren 2011	
Konferens	Hösten 2011	
Politiskt missiv om föräldrastöd (definition och samordningsfunktion)	Våren 2011	Beredningsansvarig tjänsteman Projektledning
Delmål 1	Kontinuerligt arbete	Kommunerna Projektledning
Delmål 2	Kontinuerligt arbete	Kommunerna
Delmål 3	Kontinuerligt arbete	Kommunerna
Delmål 4	Kontinuerligt arbete	Projektledning
Delmål 5	Kontinuerligt arbete	Kommunerna
Delmål 6	Kontinuerligt arbete	Kommunerna Projektledning
Delmål 7	Kontinuerligt arbete	Seniora forskare samt doktorand, GU Projektledning
Utvärdering	Kontinuerligt under 2011	Projektledning
Avslutningskonferens	Höst 2011	Projektledning
Avslut och rapportskrivning	Januari-mars 2012	Projektledning

Budget

Projektet finansieras i sin helhet med beviljade medel från Statens Folkhälsoinstitut. Projektet beviljades bidrag med 6 938 000 kronor. Medlen täcker lönekostnader och sociala avgifter för projektledningen, delprojekt, administration, hyra, material, tjänster, utbildning, marknadsföring samt forskning och utvärdering. Det beviljade beloppet utbetalas till Sjuhärads kommunalförbund som projektägare vilka ansvarar för att medlen används för avsett ändamål.

Budgetposter:	
Projektledning samt OH-kostnader:	1 632 000 kr
Gemensamma aktiviteter ex. utbildning, handledning, marknadsföring:	800 000 kr
Kommunernas utvecklingsmedel, s.k. "lokal pott":	2 506 000 kr
Forskning:	2 000 000 kr
Totalsumma:	6 938 000 kr

Utvärdering

Projektledningen kommer att delta i en utvärderingsverkstad i FoU i Sjuhärad Välfärds regi med start i januari 2011.

Projekterfarenheter redovisas även i den forskningsrapport som lämnas av Göteborgs universitet.

i samarbete med Alingsås- och Lerums kommun

Information om resultat och erfarenheter

På Sjuhärads kommunalförbunds hemsida redovisas projektet och projektmaterial samt övrig information av intresse för spridning.

Projektledningen föredrar projektet för beslutande organ, andra viktiga beslutsfattare eller intressenter på anmodan av kommunerna med syfte att öka sprida kunskap om den nationella satsningen, detta specifika projekt och om vikten av föräldrastöd.

Gemensamt med övriga projekt i VG-regionen och Länsstyrelsen ska projektets erfarenheter spridas och redovisas genom en regional konferens under 2011.

Sjuhärads kommunalförbund och projektledningen ska redovisa till Statens Folkhälsoinstitut hur projektet löper. Redovisning sker kontinuerligt genom skriftliga rapporter och muntliga redovisningar. Projektledningen kommer även att delta vid nationella dialogforum/konferenser som Statens Folkhälsoinstitut inbjuder till. Slutligen redovisas projektet i sin helhet genom en slutrapport till uppdragsgivaren.

Borås 2010-12-21

.....
Malin Gunnarsson
Projektledare

.....
Johan Norbelie
Projektledare